

Leon Kasperski

Szpalty pamięci : adwokat Tadeusz Józef Mazurkiewicz ps. "Boruta" 1909-1993

Palestra 38/7-8(439-440), 251-254

1994

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Adwokat Tadeusz Józef Mazurkiewicz ps. „Boruta” 1909–1993

Rok temu 22 maja 1993 r. na parafialnym cmentarzu w Makowie Podhalańskim odbyły się uroczystości pogrzebowe żołnierza Armii Krajowej podpułkownika, adwokata Tadeusza Józefa Mazurkiewicza, ps. „Boruta”.

W tej smutnej uroczystości i ostatniej drodze adwokata Tadeusza Mazurkiewicza uczestniczyła rodzina, duchowieństwo, koledzy adwokaci, kompania honorowa wojsk desantowych z Bielska-Białej, liczne poczty sztandarowe, prawie wszyscy żyjący przyjaciele z lat walki, mieszkańcy Makowa i okolic, górale, młodzież szkolna oraz harcerze, którzy nieśli nadane zmarłemu odznaczenia bojowe i regionalne.

Przy dźwiękach żałobnego marsza, odegranego przez wojskową orkiestrę, opuszczono trumnę do ziemi makowskiej, na której walczył, a potem pracował i mieszkał aż do końca życia Tadeusz Mazurkiewicz.

Adwokat Tadeusz Mazurkiewicz urodził się w patriotycznej rodzinie rzemie-

ślniczej w Łasku koło Zduńskiej Woli, dnia 3 kwietnia 1909 r. W rodzinnym mieście zdobył wykształcenie podstawowe i średnie, a studia prawnicze kończył w Uniwersytecie Poznańskim.

Krótko po zakończeniu I wojny światowej, jako uczeń gimnazjalny wstąpił do harcerstwa, a po ukończeniu kursu instruktorskiego przysposobienia wojskowego zorganizował pozaszkolną drużynę harcerską. Wraz ze swoimi harcerzami wyjeżdżał na różne obozy szkoleniowe, m.in. do Juszczyzna położonego w rejonie Makowa Podhalańskiego.

Przez cały okres międzywojenny adwokat Tadeusz Mazurkiewicz był związany z ruchem harcerskim. Podczas pracy zawodowej w Łucku na Wołyniu utrzymywał stały kontakt z młodzieżą, której przewodził, kształtując młode charaktery. W 1934 r. wyjechał wraz z harcerzami Komendy Chorągwi Wołyńskiej na kurs żeglarski do Jastarni, a w 1935 r. na Zlot Narodowy Harcerstwa Polskiego do Spały.

Służbę wojskową odbył w latach 1930–1932 w kompanii łączności, a następnie wstąpił do Policji Państwowej i został skierowany do Łucka.

Zdyscyplinowanie, przestrzeganie zasad życia obozowego, przydały się w jego przyszłym życiu, w pracy zawodowej, a także podczas II wojny światowej.

W 1937 r. Tadeusz Mazurkiewicz został służbowo przeniesiony z Łucka do Nowego Targu, gdzie obsługiwał węzeł łączności miejscowej policji, a w styczniu 1939 r. skierowano go na stanowisko kierownika węzła łączności Policji Państwowej w Mielcu i tam zastała go II wojna światowa.

Podczas ewakuacji oddziałów policyjnych dotarł do Beresteczka, gdzie został rozbrojony. Aby uniknąć niewoli w obozach sowieckich, wraca do Mielca, a następnie do Łodzi, nawiązuje kontakty z przyjaciółmi. Razem analizują przyczyny przegranej wrześniowej kampanii.

Wraz z młodszym bratem w listopadzie 1939 r. przedostaje się szlakiem kurierskim przez Zaleszczyki do Budapesztu i zgłasza swoją obecność w ambasadzie polskiej, aby dostać skierowanie do organizowanego na uchodźctwie przez gen. Władysława E. Sikorskiego Wojska Polskiego.

Poznaje tam Jana Mazurkiewicza ps. „Radosław”, późniejszego dowódcę zgrupowania w Powstaniu Warszawskim i otrzymuje od niego rozkaz powrotu do okupowanej Polski oraz współorganizowania zaczątków wojskowej pracy konspiracyjnej. Podporządkowany rozkazom, wraca sam. Jego brat wstępuje w szeregi Wojska Polskiego na Zachodzie.

W kraju adwokat Tadeusz Mazurkiewicz powołuje osoby zaufane do jed-

nostek bojowych organizowanych na terenie Łodzi, Zduńskiej Woli, Mielca oraz Podhala. W tym czasie posługuje się innym nazwiskiem. Podczas łapanki w dniu 23 grudnia 1939 r. zostaje zatrzymany na ulicach Zakopanego, a następnie osadzony w więzieniu Palace. Po interwencji przyjaciół po kilku tygodniach zwolniono go. Na polecenie władz podziemnego wywiadu wyjeżdża ze skierowaniem do Związku Walki Zbrojnej, a potem Organizacji Kadry Bojowej Wojska Polskiego w Łodzi – Szefostwo Łączności Okręgu „Włóczyka”, a następnie do jednostek organizacyjnych Armii Krajowej. Z uwagi na to, że gestapo ponownie znalazło się na tropie jego działalności konspiracyjnej, został przeniesiony w kwietniu 1941 r. na Podhale do Budzowa. Nawiązał tam łączność z ruchem oporu, w którym działał znany mu z harcerstwa druh Janiszek. Przyjął pseudonim „Boruta”.

Dla ułatwienia kontaktu z miejscową ludnością i tworzącymi się organizacjami podziemnymi, adwokat Tadeusz Mazurkiewicz zatrudnił się w Urzędzie Poczтовым w Budzowie, werbując młodzież, okolicznych mieszkańców, prowadząc szkolenia obronno-bojowe, formując oddział partyzancki w rejonie Kalwarii Zebrzydowskiej pod górą Chełm, którym dowodził. Oddział ten otrzymał kryptonim „Chełm” i wszedł w skład 12. pułku piechoty Armii Krajowej, jako 9. kompania III batalionu.

Adwokat Tadeusz Mazurkiewicz otrzymał kolejne awanse: z porucznika na kapitana w listopadzie 1943 r., w czerwcu 1944 r. do stopnia majora, a krótko przed śmiercią, w 1993 r., awansowano go do stopnia podpułkownika.

Terenem operacyjnym Oddziału Chełm było Podhale od Zakopanego do Zabierzowa k. Krakowa. Zagrożony przez Niemców, przenosi Oddział Chełm do Osiedla Malinowe pod Babią Górą, w pobliże miejscowości Sidzina, zamieszkałej przez górali, wspomagających polski ruch oporu.

13 października 1944 r. wojskowe oddziały niemieckie urządziły obtawę na górskie osiedle w Sidzinie, pałac domostwa. Oddział partyzancki po starciu przenosi się na teren Słowacji, a po powrocie nadal nęka niemieckiego najeźdźcę, wiążąc jego siły militarne.

2 lutego 1945 r. oddział partyzancki wrócił w zwartym szyku do wyzwolonego Makowa Podhalańskiego, gdzie został rozbrojony przez wojska radzieckie.

Oddział Chełm pod dowództwem adwokata Tadeusza Mazurkiewicza brał udział w działaniach zaczepnych, dywersyjno-sabotażowych. Wysadzono 11 mostów kolejowych i drogowych, w tym największy koło stacji kolejowej w Skawcach. Zamieszczono tam tablicę upamiętniającą to zdarzenie. Uwolniono z więzienia w Zakopanem ponad 40 osób, aresztowanych pod zarzutem walki z okupantem niemieckim, rozbrajano oddziały militarne, rekwirowano zasoby magazynowe broni, żywności, skóry, zapatrzony kierowane dla wojska w transportach.

Przeczytać można o tym w książce napisanej przez adwokata Tadeusza Mazurkiewicza pt. *Moja walka z Niemcami* oraz w opublikowanej przez Wydawnictwo Gryf w Warszawie w 1994 r. pracy pt. *Podhale w walce Aleksandra Romanowskiego*, który brał udział w akcjach Oddziału Chełm.

Po rozwiązaniu Oddziału, jego dowódca, adwokat Tadeusz Mazurkiewicz, wyjeżdża do Krakowa i tam zostaje aresztowany przez władze bezpieczeństwa. Udaje się mu wydostać z więzienia. Osiedla się wówczas, w czerwcu 1945 r., na Ziemiach Odzyskanych w Koszalinie. Podejmuje pracę z młodzieżą w ZHP Chorągwi Zachodnio-Pomorskiej.

W Koszalinie adwokat Tadeusz Mazurkiewicz został powołany do służby w powszechnej prokuraturze. Z uwagi na przeszłość akowską, został jednak usunięty z jej szeregów w 1950 r., jak podano oficjalnie, za zbyt wielką liczbę umorzonych spraw. Przez dwa lata ma trudności ze znalezieniem zatrudnienia. Szykanowany przez władze UB, zagrożony aresztowaniem, przenosi się na Śląsk i podejmuje pracę w sanatorium jako zastępca dyrektora. Po krótkim czasie zostaje zwolniony z tej funkcji, gdyż jest źle widziany przez ówczesne władze polityczne.

Wraca na teren obecnego województwa koszalińskiego do Białogardu. W 1952 r. uzyskuje wpis na listę adwokatów w tej miejscowości. Po utworzeniu zespołu adwokackiego przez kilka lat był jego kierownikiem. Z Białogardu przenosi się do Słupska. W samorządowej kadencji 1971–1973 zostaje wybrany przez Zgromadzenie Izby Adwokackiej w Koszalinie w skład Rady, gdzie wykonuje funkcję rzecznika dyscyplinarnego.

Rozwija pracę społeczną, tworzy wojskowy zespół śpiewaczy „Wiarusy” przy Klubie Oficerów Rezerwy. Zespół ten cieszył się popularnością w regionie pomorskim, znany był na terenie całego kraju.

Adwokat Tadeusz Mazurkiewicz miał wyjątkowo bogatą osobowość. Z natury

pogodny, dowcipny, lubiany przez kolegów. Zawsze dociekliwy, dbający o powierzone sobie sprawy, zyskał uznanie magistratury.

Stopniowo odzyskiwał utraconą pozycję u władz. Znowu też postanowił powrócić na Ziemię Beskidzką. W końcu 1972 r. przeniósł swoją siedzibę adwokacką do Suchej i podjął urzędowanie w miejscowym zespole adwokackim. Pozostał tam do czasu przejścia na emeryturę. Do ostatnich dni swojego życia był członkiem Okręgowej Izby Adwokackiej w Bielsku-Białej. Aktywnie uczestniczył w działalności koła adwokatów-pisarzy, funkcjonującego przy NRA.

Obok pracy zawodowej zajmował się rzeźbą w drewnie, utrzymywał stały kontakt z towarzyszami walki z okupantem niemieckim, spotykał się z młodzieżą. Upamiętnił miejsca walki dowodzonego przez siebie Oddziału Chełm. Sprawował mandat radnego w Makowie Podhalańskim i spowodował wzniesienie stylowej kapliczki z własnoręcznie wykonaną rzeźbą Madonny i tablicą pamiątkową na Osiedlu Malinowe, obok miejscowości Sidzina, gdzie stacjonował jego oddział partyzancki.

Jest to miejsce stałych spotkań żyjących partyzantów, turystów, młodzieży

wędrującej po Beskidach, miejsce zadumy nad tamtymi dniami trudnej walki o wolną Ojczyznę.

Za zasługi adwokat Tadeusz Mazurkiewicz został odznaczony wieloma krzyżami i medalami: Krzyżem *Virtuti Militari* V kl., Krzyżem *Walecznych*, *Srebrnym Krzyżem Zasługi z Mieczami*, *Krzyżem Partyzanckim*, *Śląskim Krzyżem Powstańczym*, *Rozetą z Mieczami do Krzyża za Zasługi dla ZHP*, *Medalem Rodła*, *Krzyżem Armii Krajowej*, *Odnznaką Zasłużonego Działacza LOK*, *Srebrnym Medalem za Zasługi w Rozwoju Województwa Koszalińskiego* i *Odnznaką za Zasługi dla Województwa Bielskiego*.

Wzmianki o niepodległościowej działalności Oddziału AK Chełm oraz jego dowódcy ps. „Boruta” znajdują się w kilkunastu książkach opisujących walki podczas okupacji niemieckiej, a w *Encyklopedii Wojskowej* zamieszczono hasło: *Tadeusz Mazurkiewicz ps. „Boruta”*.

Kolega adwokat Tadeusz Mazurkiewicz dobrze zasłużył się Rzeczypospolitej Polskiej i godnie wykonywał zawód adwokata. Pozostawił po sobie trwałe wspomnienie. Cześć Jego pamięci.

Leon Kasperski